



**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного управління, доцентка
_____ Ірина КОВТУН

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
ПРАВОВІ ПАМ'ЯТКИ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ
для підготовки на першому освітньому рівні здобувачів
вищої освіти ступеня бакалавра за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою навчання**

м. Хмельницький

2024

РОЗРОБНИК:

Професорка кафедри теорії та історії
держави і права, кандидатка історичних
наук, доцентка
27 серпня 2024 року

_____ Надія СТЕНЬГАЧ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри теорії та історії держави і права
27 серпня 2024 року, протокол № 1
Завідувач кафедри, доктор історичних наук,
професор

_____ Леонід МІСІНКЕВИЧ

27 серпня 2024 року

Декан юридичного факультету
кандидат юридичних наук, доцент
27 серпня 2024 року

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

Обліковий обсяг програми – 1,2 ум.др.арк.

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	2
	1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	3
	1.2. Лекції	–	4
	1.3. Семінарські заняття	–	8
	1.4. Самостійна робота студентів	–	15
	1.5. Індивідуальні завдання	–	17
	1.6. Підсумковий контроль	–	19
2.	Схема нарахування балів	–	20
3.	Рекомендовані джерела	–	22
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	29

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 1. Буржуазна революція в Англії. Утворення буржуазної держави (XVI ст.)	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Французька буржуазна революція. Утворення буржуазної держави (кін. XVII – XVIII ст.)	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 3. Виникнення та становлення США (XVII – XVIII ст.ст.).	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 4. Державний устрій країн Західної Європи та США у XIX ст	10	2	2	-	-	6	10	-	2	-	-	8
Тема 5. Фашистські режими в період між двома світовими війнами (20-40-і роки XX ст.)	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8

Тема 6. Державний устрій і право Китаю в Новітній період.	10	2	2	-	-	6	10	-	2	-	-	8
Тема 7. Державний устрій і право Індії в Новітній період.	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Тема 8. Державний устрій і право Західної Європи в Новітній період.	10	2	2			6	10	-	2	-	-	8
Тема 9. Державний устрій і право США в Новітній період	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Всього годин	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74

1.2. Лекції

№ з)п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Буржуазна революція в Англії та утворення парламентської монархії (XVII - XVIII ст.)	2
1.1 1.2. 1.3 1.4. 1.5	<p>Причини, етапи і особливості англійської буржуазної революції XVII ст. Петиція про право 1628 р.</p> <p>Англія на першому етапі революції. Зміни в державному устрої і праві. Трирічний акт 1641р. Велика реконструкція 1641 р.</p> <p>Проголошення та суспільно-політичний устрій республіки (1649-1658 рр.). Конституційні акти:</p> <p>а) Навігаційний акт 1651 р.;</p> <p>б) Знаряддя правління 1653 р. - конституція Англійської республіки.</p> <p>Прийняття та характеристика "Габеас корпус акту" 1679 р.</p> <p>"Славна революція" 1688-1689 рр. Конституційні акти:</p> <p>а) Біль про права 1689 р.;</p> <p>б) Акт про престолонаслідування 1701 р.</p>	

2.	Тема 2: Буржуазна революція в Франції. Утворення буржуазної держави (XVIII ст.)	2
2.1	Причини, рушійні сили і етапи буржуазної революції у Франції.	
2.2	Декларація прав людини і громадянина 1789 р. її зміст і характеристика.	
2.3	Прийняття, зміст, оцінка першої конституції Франції 1791 р.	
2.4	Перша Французька республіка. Якобінська диктатура.	
2.5	Термідоріанський переворот. Конституція 1795 р.	
2.6	Конституція 1799 р. Встановлення диктатури Наполеона.	
2.7	Державний устрій та правова система першої французької імперії	
3.	Тема 3: Виникнення та становлення США (XVII – XIX ст.ст.).	2
3.1	Політичне і соціально-економічне становище англійських колоній у XVII- XVIII ст.ст.	
3.2	Війна за незалежність. «Декларація Незалежності» Конституція США 1787 року.	
3.3	Громадянська війна 1861-1865 рр. Законодавство періоду громадянської війни.	
3.4	Економічні та політичні наслідки громадянської війни.	
3.5	Другий цикл поправок до конституції США (13-15).	
3.6	Реконструкція Півдня. Виникнення Ку-клукс-клану, суду	
3.7	Лінча. "Чорні кодекси".	
3.8	Утворення та діяльність республіканської та демократичної партій.	
3.9	Соціально-політичний розвиток країни кінця XIX ст. - початку XX ст. Закон Шермана 1890 р.	
4.	Тема 4: Державний устрій і право країн Західної Європи і США (XIX ст.)	2

4.1	Виникнення Німецької імперії 1871 р., її державний устрій.	
4.2	Особливості німецького права, вплив рецепції римського права.	
4.3	Реформи виборчого права у Великобританії.	
4.4	Революція 1848 року у Франції та її наслідки.	
4.5	Проголошення 2-ї імперії у Франції та її характеристика.	
4.6	Паризька Комуна 1871 року та її історичне значення.	
4.7	Третя республіка у Франції та особливості її державного устрою і права.	
5.	Тема 5: Державний устрій і право Китаю в Новітній період	2
5.1	Ліквідація інституту монархії в Китаї та формування президентської республіки на поч. ХХ ст.	
5.2	Перша громадянська війна в Китаї та її окупація Японією (20 – 30-і рр. ХХ ст.)	
5.3	Друга громадянська війна в Китаї та проголошення КНР 1949 р.	
5.4	Розвиток КНР за правління Мао Цзедуна (50 – 80-і рр. ХХ ст.)	
5.5	Основні риси державного устрою та права Китаю в сучасний період.	
6.	Тема 6: Державний устрій і право Індії в Новітній період	2
6.1	Національний рух в Індії в першій половині ХХ ст. Махатма	
6.2	Ганді. Індійський Національний Конгрес.	
6.3	Боротьба за незалежність. Надання статусу домініону провінціям Індії і Пакистану. “Закон про незалежність Індії” 1947 р.	
6.4	Конституція Індії 1950 р. Характеристика законодавчої і виконавчої влади. Особливості федеративного устрою. Партийна система.	
6.5	Зовнішня і внутрішня політика Д.Неру, Індіри та Раджіва Ганді.	
6.6	Розвиток держави та права Індії в сучасний період.	
6.7	Співвідношення індійського національного та індуїстського права. Особливості судової системи.	
7.	Тема 7: Фашистські режими в період між двома світовими війнами (20-40-і роки ХХ ст.)	2
7.1	Демократична революція в Німеччині 1918-1919 рр., її особливості і значення.	
7.2	Прийняття Веймарської конституції. Державний устрій	

7.3	згідно Конституції. Політична боротьба в Німеччині в 20-30 рр. Прихід до влади Націонал-соціалістично-робітничої партії Німеччини.	
7.4	Характеристика нацистської диктатури в Німеччині: а) ліквідація демократичних прав і свобод, встановлення режиму терору і насильства, заборона політичних партій і організацій; б) ліквідація парламентаризму, зміни в державному апараті, ліквідація автономії земель; в) апарат насильства (СА, СД, СС, гестапо та ін.); г) реакційне законодавство в соціальній сфері, в галузі економіки, культури, трудових відносин тощо.	
7.5	Суд і судочинство в період нацистської диктатури.	
8.	Тема 8: Державний устрій і право країн Західної Європи в Новітній період	2
8.1	Характерні риси та основні напрямки державно-правового розвитку Великобританії після першої світової війни.	
8.2	Державний устрій Великобританії:	
8.3	а) Парламент;	
8.4	б) Уряд; в) Королівська влада.	
8.5	Реформа парламенту 1949 р. Зміни у виборчому праві. Виборчі реформи 1918, 1928, 1949,	
8.6	1969 рр. Партійна система Великобританії.	
8.7	Розпад британської колоніальної імперії. Вестмінстерський	
8.8	статут 1931 р.	
8.9	Характерні джерела та основні риси права Великобританії.	
8.10	Друга світова війна, поразка Франції у війні з гітлерівською Німеччиною. "Держава Віші".	
8.11	Визволення Франції від гітлерівської окупації і прийняття конституції IV-ої республіки (1946 р.)	
8.12	Прийняття конституції Франції 1958 р., її зміст і оцінка.	
8.13	Наступні зміни державного устрою і політичного режиму V-ї Республіки у Франції. Партійна система у країні.	
8.14	Німеччина після поразки у II світовій війні. Постдамські угоди 1945 р.	
8.15	Утворення ФРН і НДР, основні напрямки їх державно-правового розвитку.	
8.16	Боннська конституція 1949 р. Структура зміст та її характеристика. Договір про об'єднання 1990 р. Основні тенденції розвитку державного устрою та правової системи.	
9.	Тема 9: Державний устрій і право США в Новітній	2

	період	
9.1	Характерні риси економічного і політичного розвитку США після 1-ї світової війни. Криза 1928-1932 рр. "Новий курс" президента Рузвельта: а) в галузі промисловості, сільського господарства та фінансів; б) в галузі соціальної та політичній. Закон Вагнера 1935 р. Поправки до конституції США (16-27). Держава і право США на сучасному етапі.	2
9.2		
9.3		
9.4		
9.5		
9.6		
	Усього	18

1.1. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1.

Тема 1. Буржуазна революція в Англії. Утворення буржуазної держави (XVI ст.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Причини, етапи і особливості англійської буржуазної революції XVII ст. Петиція про право 1628 р.
2. Англія на першому етапі революції. Зміни в державному устрої і праві. Трирічний акт 1641р. Велика ремонстрація 1641 р.
3. Проголошення та суспільно-політичний устрій республіки (1649-1658 рр.). Конституційні акти:
 - а) Навігаційний акт 1651 р.;
 - б) Знаряддя правління 1653 р. - конституція Англійської республіки.
4. Прийняття та характеристика "Габеас корпус акту" 1679 р.
5. "Славна революція" 1688-1689 рр. Конституційні акти:
 - а) Біль про права 1689 р.;
 - б) Акт про престолонаслідування 1701 р.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: «огороджування землі», капіталізм, буржуазія, індепенденти, левеллери, військова диктатура, пуритани, «Славна революція», торі, віги.

Семінар зосереджує увагу на вивченні основних конституційних актів Англії даного періоду, з'ясовує особливості формування і розвитку конституційної монархії і парламентаризму в Англії. Для розуміння і аналізу змісту конституційних актів необхідно показати соціально-економічні і політичні умови, в яких ці акти видавались.

Для вивчення питань теми необхідно з'ясувати особливості

буржуазної революції, охарактеризувати республіку в Англії (1649-1658 рр.), показати причини її падіння, причини і наслідки "славної революції" 1688 р., формування і специфіку політичних угруповань-торів і вігів.

Семінарське заняття 2.

Тема 2: Французька буржуазна революція. Утворення буржуазної держави (кін. XVII – XVIII ст.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Причини, рушійні сили і етапи буржуазної революції у Франції.
2. Декларація прав людини і громадянина 1789 р. її зміст і характеристика.
3. Прийняття, зміст, оцінка першої конституції Франції 1791 р.
4. Перша Французька республіка. Якобінська диктатура.
5. Термідоріанський переворот. Конституція 1795 р.
7. Конституція 1799 р. Встановлення диктатури Наполеона.
8. Державний устрій та правова система першої французької імперії.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: декрети, Конституанта, народний суверенітет, просвітництво.

Завданням семінару є вивчити причини, рушійні сили, етапи і результати французької буржуазної революції 1789 р., становлення і форми державності у Франції в період 1789-1870 рр. Зверніть увагу на вивчення змісту і характеристику основних законодавчих актів того часу, зокрема конституцій 1791, 1793, 1795, 1799 рр. Важливими є питання про державний лад і політичний режим в період якобінської диктатури, період другої республіки та першої імперії у Франції.

У висновках необхідно показати історичне значення Великої французької революції, зокрема, історичне значення якобінської диктатури та інших форм держави, які виникали в наступні роки, кодифікацій та характерних рис права.

Семінарське заняття 3.

Тема 3: Виникнення та становлення США (XVII – XVIII ст.ст.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Економічне і політичне становище американських колоній Англії як передумова війни за незалежність.
2. Декларація незалежності 1776 р. і утворення США.
3. Статті конфедерації 1781 р., їх характеристика. Причини перетворення конфедерації у федерацію.
4. Розробка та прийняття конституції США, її структура та принципи.
5. Федеральна влада за Конституцією США:
6. а) Організація та повноваження Конгресу.

7. б) Порядок обрання та повноваження Президента.
8. в) Формування та функціонування Верховного суду.
9. Білль про права 1791 р.
10. Громадянська війна 1861-1865 рр. Законодавство періоду громадянської війни.
11. Економічні та політичні наслідки громадянської війни. Другий цикл поправок доконституції США (13-15).
12. Реконструкція Півдня. Виникнення Ку-клукс-клану, суду Лінча. "Чорні кодекси".
13. Утворення та діяльність республіканської та демократичної партій.
14. Соціально-політичний розвиток країни кінця XIX ст. - початку XX ст. Закон Шермана 1890 р.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: работоргівля, колоніальна політика, конвент, легіслатура,

«система стримань та противаг», федеральне право, сегрегація, Міссурійський компроміс, натуралізація

Мета семінару - висвітлити економічні і соціально-політичні передумови утворення держави США, її формування і конституційний розвиток. В центрі уваги семінару є Конституція США 1787 р., її зміст, аналіз і характеристика, історичний розвиток. Для з'ясування теми треба вивчити ряд конституційних актів, зокрема Декларацію незалежності США 1776 р. Статті конфедерації 1781 р., поправки до конституції США, ознайомитись з особливостями соціально-економічного і державно-правового розвитку країни.

До важливих питань семінару належать громадянська війна, утворення і роль політичних партій США - демократичної і республіканської, зміст "Чорних кодексів", розвиток різних політичних і профспілкових структур США. Тоді виникають й різні антидемократичні, расистські організації - суд Лінча, Ку-клукс-клан і т. ін.

Семінарське заняття 4.

Тема 4: Державний устрій і право Китаю в Новітній період

Питання для усного опитування та дискусії

1. Ліквідація інституту монархії в Китаї та формування президентської республіки на поч. XXст.
2. Перша громадянська війна в Китаї та її окупація Японією (20 – 30-і рр. XX ст.)
3. Друга громадянська війна в Китаї та проголошення КНР 1949 р.
4. Розвиток КНР за правління Мао Цзедуна (50 – 80-і рр. XX ст.)
5. Реформи Ден Сяопіна та їх наслідки для КНР.
6. Основні риси державного устрою та права Китаю в сучасний період.

Особливості правової і судової системи КНР.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: гоміндан, кампанія «трьох червоних знамен», «великий стрибок», «народні комуни», «культурна революція», хунвейбіни, вільна економічна зона.

Завданням семінару є вивчити особливості формування національних держав та правових систем Азії в епоху національно-визвольних революцій після другої світової війни. Слід звернути увагу на дослідження особливостей державного устрою Китаю протягом XX ст., вплив політики Комуністичної партії на систему державної влади і права, з'ясувати сутність "культурної революції" та епохи "реформ".

Семінарське заняття 5.

Тема 4: Державний устрій і право Індії в Новітній період

Питання для усного опитування та дискусії

1. Національний рух в Індії в першій половині XX ст. Махатма Ганді. Індійський Національний Конгрес.
2. Боротьба за незалежність. Надання статусу домініону провінціям Індії і Пакистану. “Закон про незалежність Індії” 1947 р.
3. Конституція Індії 1950 р. Характеристика законодавчої і виконавчої влади. Особливості федеративного устрою. Партійна система.
4. Зовнішня і внутрішня політика Д.Неру, Індіри та Раджіва Ганді.
5. Розвиток держави та права Індії в сучасний період.
6. Співвідношення індійського національного та індуїстського права. Особливості судової системи.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: Індійський Національний Конгрес, гандизм, політика неприєднання, Сансад, Лок Сабха, Раджа Сабха, панчаяти, федеративний устрій, суди мунсифів.

Завданням семінару є вивчити особливості формування національної держави та правової системи Індії після другої світової війни. Слід звернути увагу на розвиток національного руху в Індії на початку XX ст. і діяльність Махатми Ганді. На боротьбу за незалежність надання статусу домініону провінціям Індії і Пакистану. Потрібно розкрити основний зміст “Закону про незалежність Індії” 1947 р. та Конституції Індії 1950 р. Визначити характерні риси та особливості зовнішньої і внутрішньої політики Д.Неру, Індіри та Раджіва Ганді. З'ясувати особливості розвитку держави та права Індії на сучасному етапі.

Семінарське заняття 6

Тема 6: . Фашистські режими в період між двома світовими війнами (20-40-і роки ХХ ст.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Демократична революція в Німеччині 1918-1919 рр., її особливості і значення.
2. Прийняття Веймарської конституції. Державний устрій Німеччини за Веймарською конституцією.
3. Політична боротьба в Німеччині в 20-30 рр. Прихід до влади Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини.
4. Характеристика нацистської диктатури в Німеччині:
 - а) ліквідація демократичних прав і свобод, встановлення режиму терору і насильства, заборона політичних партій і організацій;
 - б) ліквідація парламентаризму, зміни в державному апараті, ліквідація автономії земель;
 - в) апарат насильства (СА, СД, СС, гестапо та ін.);
 - г) реакційне законодавство в соціальній сфері, в галузі економіки, культури, трудових відносин тощо.
5. Суд і судочинство в період нацистської диктатури.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: Версальський мир, Ліга Націй, «Півний путч», «Майн кампф», План «Ост», Бліцкриг, фашизм, нацизм (націонал-соціалізм), Третій Рейх, «Ніч довгих ножів», антигітлерівська коаліція. Нюрнберзький процес,

Мета семінару – висвітлити економічне та соціально-політичне становище післявоєнної Німеччини, її розподіл на дві частини – Федеративну Республіку Німеччину та Німецьку Демократичну Республіку. Слід розкрити соціальні корені нацизму, причини встановлення його в Німеччині, показати особливості соціально-економічного і політичного розвитку Німеччини, які сприяли встановленню нацистської диктатури, дати характеристику, нацистської держави і права в Німеччині. Варто порівняти цей режим з іншими тоталітарно-шовіністичними державами і режимами, наприклад, сталінським та ін.

Семінарське заняття 7

Державний устрій і право Західної Європи в Новітній період.

Питання для усного опитування та дискусії

6. Друга світова війна, поразка Франції у війні з гітлерівською Німеччиною. "Держава Віші".
7. Визволення Франції від гітлерівської окупації і прийняття конституції IV-ої республіки (1946 р.)
8. Структура, зміст і характеристика конституції 1946 р.

9. Причини і суть змін конституції в період 1947-1957 рр.
10. Прийняття конституції Франції 1958 р., її зміст і оцінка.
11. Наступні зміни державного устрою і політичного режиму V-ї Республіки у Франції. Партійна система у країні.
12. Характерні риси та основні напрямки державно-правового розвитку Великобританії після першої світової війни.
13. Державний устрій Великобританії:
 - а) Парламент;
 - б) Уряд;
 - в) Королівська влада.
14. Реформа парламенту 1949 р.
15. Зміни у виборчому праві. Виборчі реформи 1918, 1928, 1949, 1969 рр.
16. Розпад британської колоніальної імперії. Вестмінстерський статут 1931 р.
17. Характерні джерела та основні риси права Великобританії. Соціальне законодавство.
18. Німеччина після поразки у II світовій війні. Постдамські угоди 1945 р.
19. Утворення ФРН і НДР, основні напрямки їх державно-правового розвитку.
20. Боннська конституція 1949 р. Структура зміст та її характеристика. Договір про об'єднання 1990 р.
21. Об'єднання Німеччини. Основні тенденції розвитку державного устрою та правової системи ФРН.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: режим «Віші», голлізм, Евіанські угоди, Маастрихтський договір, НАТО, Британська співдружність націй, Бурська війна, політика націоналізації, консерватори, лейбористи, палата громад, палата лордів, соліситор, барристер.

Історія держави і права IV-ої і V-ої республік у Франції дуже характерна і повчальна, вона свідчить про гостру політичну боротьбу у країні. Прийняття конституції Франції у 1946 р. відбулося у складній післявоєнній ситуації, в обстановці боротьби широких народних мас за громадянські права та політичні свободи, за демократичні положення конституції, за збереження демократичних інститутів виборчого права, за представництво у парламенті і в органах місцевого самоврядування. Перехід від IV-ої до V-ої республіки у Франції свідчить про певне падіння ролі парламенту, підпорядкування його виконавчій владі, про зростання ролі глави держави і уряду.

Політико-правовий та державний досвід однієї з найстаріших країн Європи – Великобританії, має велике значення для аналізу сучасної державності в цілому. Вона входить в п'ятірку ведучих країн світу і основні проблеми, характерні для неї, представляють собою значні за своїми масштабами прояви глибинних тенденцій, властивих сучасним

державам взагалі. При підготовці до семінару слід звернути особливу увагу на з'ясування основних тенденцій державно-правового розвитку країни у ХХ ст., на суть виборчих законів, роль політичних партій у соціально-політичній структурі країни. Слід дати аналіз, оцінку державно-правових явищ та інститутів, показати їх соціальну значимість, розкрити суть і шляхи формування правової основи держави, зміст основних галузей та інститутів права, які у значній мірі відрізняються від континентальних.

Завданням семінару є вивчення питань історії розвитку і суті державно-політичних і правових інститутів однієї з найбільших і найвпливовіших країн Європи, можливості їх використання у державно-правовому розвитку, становленні правової держави в Україні.

В центрі уваги семінару по історії ФРН – Боннська Конституція 1949 р., яка заклала фундамент державного устрою сучасної Німеччини. До важливих питань заняття слід віднести проблему виходу німецького уряду із післявоєнної економічної кризи. Слід звернути увагу і на особливості державного устрою, з'ясовувати місце президента, канцлера та уряду в системі органів управління, формування двопалатного парламенту, партикуляризм правової системи.

Семінарське заняття 8

Тема 9: Держава і право Сполучених Штатів Америки в Новітній період (ХХ – поч. ХХІст.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Характерні риси економічного і політичного розвитку США після 1-ї світової війни. Криза 1928-1932 рр.
2. "Новий курс" президента Рузвельта:
 - а) в галузі промисловості, сільського господарства та фінансів; б) в галузі соціальної та політичній. Закон Вагнера 1935 р.
3. Поправки до конституції США (16-21).
4. Законодавство періоду т. зв. "холодної війни":
 - а) Профспілкове законодавство: Тафта-Хартлі (1947 р.) та Лендрама-Гріффіна (1959 р.); б) Антикомуністичні закони: закон Маккарена-Вуда 1950 р.; Хемфрі-Батлера 1954 р.
5. Подальші зміни конституції США (22-27 поправки): їх причини, суть, значення.
6. Держава і право США на сучасному етапі.

Методичні вказівки

Ключові терміни та поняття: Велика депресія, «Новий курс», Конгрес, Вотергейтська справа, федеральні суди, суд присяжних,

Пентагон, антимонопольне право.

Вивчення історії державно-правового розвитку США в сучасний період має велике значення, оскільки це одна з найбільш розвинених, з цікавими державно-правовими інститутами та давніми демократичними традиціями держава. Завданням даного семінару є висвітлення соціально-економічного і політичного розвитку країни в період після першої світової війни до наших днів, важливих змін у державному устрої і політичному режимі США на цей час. Під час підготовки до семінару студенту слід уважно вивчити першоджерела, зокрема, ще раз прочитати Конституцію США, знати зміст і значення усіх поправок до неї; показати застосування конституції на практиці. Зверніть увагу на такі тенденції розвитку державного життя, як централізація державного апарату, посилення президентської влади тощо. Поясніть причини появи у післявоєнний час антидемократичного законодавства; спробуйте розкрити суть і шляхи розвитку американської демократії в сучасний період, порівняйте її з процесом становлення демократії в Україні, розгляньте можливість і доцільність запозичення суспільно-політичного, державно-правового досвіду такої великої країни, як США.

Самостійна робота студентів

Тема 1. Буржуазна революція в Англії. Утворення буржуазної держави (XVI ст.) Завдання 1. Визначте основні риси державного устрою Англії в добу республіки.

Питання для самоконтролю

1. Визначте еволюцію державного устрою Англії в роки буржуазної революції 1640-1660рр.
2. Яку роль відіграв Олівер Кромвель у розвитку англійської республіки?
3. Які політичні партії формуються в Англії в другій половині XVII ст., опишіть їхні політичні програми.
4. Охарактеризуйте зміст і значення «Habeas Corpus Akt».
5. Опишіть значення «Славної революції у формуванні Конституційної монархії в Англії.»

Тема 2. Французька буржуазна революція.

Утворення буржуазної держави (кін. XVII – XVIII ст.)

Завдання 1. Визначити основні риси державного устрою і права Франції періоду революції

Питання для самоконтролю

1. Визначте основні віхи у розвитку держави Франції періоду буржуазної

революції

2. Основні риси Конституційної монархії Франції 1791-1792рр.
3. Опишіть зміст і значення «Декларації прав людини і громадянина».
4. Вкажіть причини і наслідки Якобінської диктатури.
5. Охарактеризуйте устрій і право Імперії Наполеона Бонапарта.

Тема 3. Виникнення та становлення США (XVII – XVIII ст.ст.).

Завдання 1. Скласти схему державного механізму США за конституцією 1787 року.

Питання для самоконтролю

1. Особливістю американської революції було те, що...
2. Історичне значення «Декларації незалежності» полягає в тому, що...
3. Опишіть основні принципи Конституції США 1787р.
4. Метою прийняття перших 10 поправок до Конституції США було...
5. Охарактеризуйте причини, хід і наслідки громадянської війни в США 1864-1865рр.

Тема 4. Західноєвропейські держави 1814-1914 рр.

Завдання 1. Охарактеризувати реформу парламенту Англії 1911 р

Питання для самоконтролю

1. Опишіть еволюцію форми правління Франції у 19 столітті
2. Охарактеризуйте виборчі реформи в Англії 19 століття та їх значення
3. Назвіть основні процеси формування Німецької імперії.

Тема 5. Фашистські режими в період між двома світовими війнами(20-40-і роки XX ст.)

Завдання 1. Скласти перелік причин виникнення фашистських режимів

Питання для самоконтролю

1. Опишіть основні риси державного устрою і права Веймарської республіки в Німеччині.
2. Назвіть причини і наслідки нацистського режиму.
3. Охарактеризуйте основні напрямки еволюції устрою і права Німеччини після II світової

Тема 6. Держава і право Китаю та Індії в Новітній період

Завдання 1. Порівняти державний устрій і право Індії та Китаю у Новітній період

Питання для самоконтролю

1. Сінхайська революція – це...
2. Своєрідність сучасної Китайської держави полягає в...
3. Визначте основні риси державного устрою Китаю згідно із Конституцією 1982р.

4. Охарактеризуйте джерела і характерні риси права КНР.
5. Опишіть основні етапи розвитку держави і права Індії в Новітній період.

Тема 7. Держава і право Франції в Новітній період

Завдання 1. Скласти схеми державного устрою Франції згідно з конституціями 1946 і 1958 рр.

Питання для самоконтролю

1. Порівняйте устрій Франції 4ї 5-ї республік.
2. Охарактеризуйте основні риси права Франції в Новітній період.

Тема 8. Держава і право Великобританії в Новітній період (XX – поч. XXI ст.)

Завдання 1. Визначити основні тенденції розвитку державного устрою і права Великобританії в Новітній період

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні напрямки еволюції державного устрою Великобританії Новітнього періоду.
2. Визначте характерні риси права Великобританії Новітнього часу.
3. Міністеріальна монархія – це...
4. Опишіть зміни в колоніальній системі Великобританії Новітнього періоду.

Тема 9. Держава і право Сполучених Штатів Америки в Новітній період (XX – поч. XXI ст.)

Завдання 1. Визначити основні тенденції розвитку державного устрою і права США у Новітній період

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні напрямки еволюції державного устрою США в Новітній період.
2. «Новий курс» Ф. Рузвельта – це...
3. Опишіть механізм президентської республіки США.
4. Назвіть особливості американської правової системи.
5. Визначте основні риси судочинства США.

1.2. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. refero

– доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Теми рефератів-оглядів

1. Олівер Кромвель – історична постать англійської буржуазної революції. Демократ чи диктатор.
2. Діячі Якобінської диктатури.
3. Внутрішня політика Наполеона Бонапарта.
4. Зовнішня політика Наполеона Бонапарта.
5. Партійна система Великобританії.
6. Перші президенти США.
7. Історична постать Авраама Лінкольна.
8. Історична постать Уїнстона Черчілля.
9. Особливості іспанського та італійського фашизму.
10. Фашистські держави південно-східної Європи.
11. Історична постать Франкліна Делано Рузвельта.
12. Державний розвиток Єгипту після другої світової війни.
13. Діяльність Шарля де Голля у післявоєнній Франції.
14. Мао Цзедун і комунізм в Китаї.
15. Політика модернізації в КНР.
16. Діяльність Д. Неру та І. Ганді щодо розбудови Індійської демократичної республіки.
17. Політика “залізної леді” – М. Тетчер.
18. Шведська модель соціалізму та її національні варіанти.
19. Утворення ЄС і європейська інтеграція на сучасному етапі.

20. Міжнародне законодавство в галузі прав людини.

1.3. Підсумковий контроль

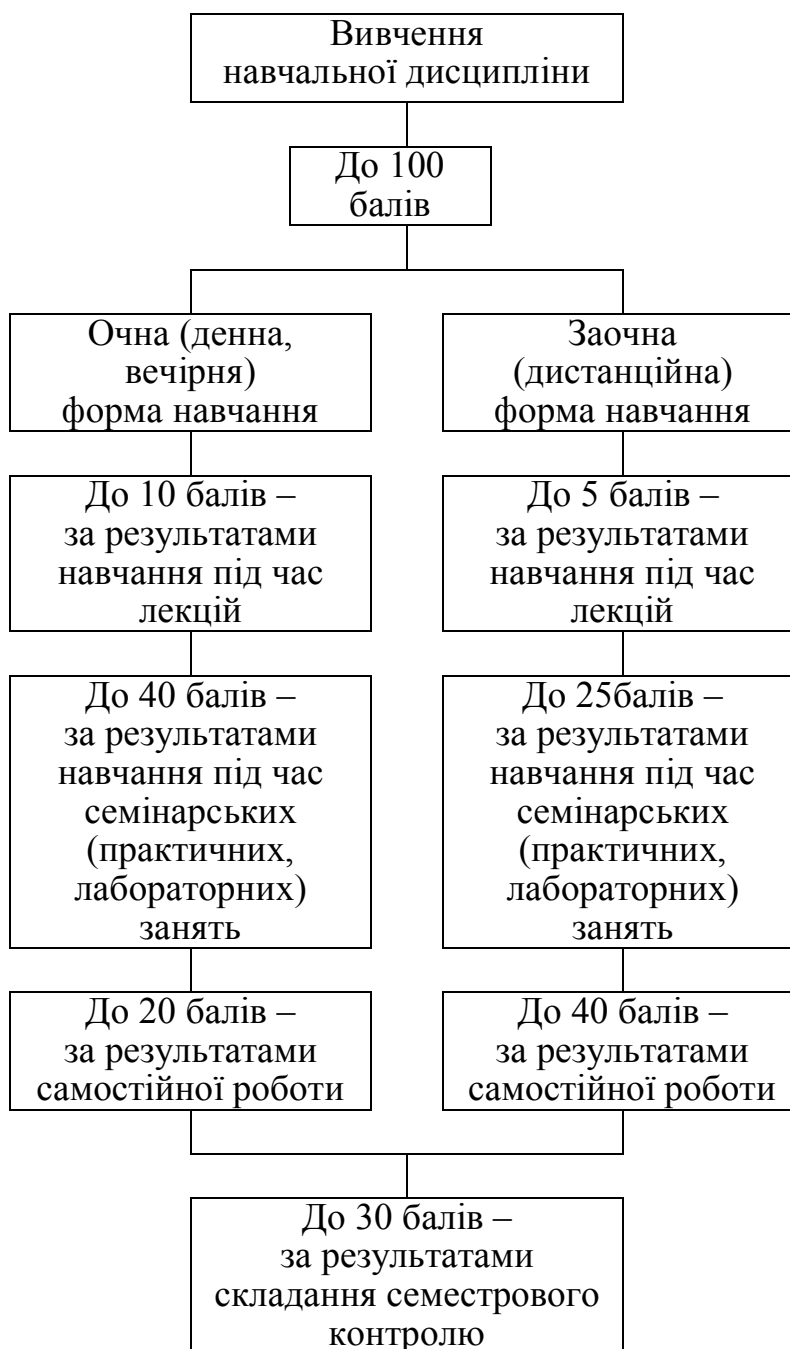
Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку.

Питання для підсумкового контролю

1. Державний устрій Франції в добу абсолютизму.
2. Буржуазна революція 1789 р. у Франції та утворення буржуазної держави.
3. Якобінська диктатура у Франції.
4. Імперія Наполеона Бонапарта.
5. Цивільний та кримінальний кодекси Наполеона Бонапарта.
6. Утворення та діяльність Паризької комуни у 1871 р.
7. «Декларація прав людини та громадянина» у Франції 1789 р.
8. Держава та право Франції Новітнього періоду.
9. Державний устрій Франції Новітнього періоду.
10. Правова система Франції Новітнього періоду. Конституції 1946 і 1958 рр.
11. Характерні риси державно-правової системи Англійської республіки (1649-1658 р.)
12. Розвиток парламентської монархії в Англії в другій половині XVII-XVIII ст. Утворення двопартійної системи.
13. Створення англійської колоніальної імперії. Управління колоніями.
14. Державний устрій Великобританії Новітнього періоду.
15. Правова система Великобританії Новітнього періоду.
16. Утворення Німецької імперії 1871 р.
17. Веймарська республіка у Німеччині.
18. Встановлення та характеристика фашистської диктатури в Німеччині.
19. Державний устрій Німеччини Новітнього періоду.
20. Правова система Німеччини Новітнього періоду. Боннська Конституція.
21. Утворення та державний устрій дуалістичної Австро-Угорської імперії 1867 р.
22. Декларація незалежності США 1775 р.
23. Конституція США 1787 р. та перший цикл поправок до неї.
24. Громадянська війна в США, її економічні та політичні наслідки..
25. Характеристика «нового курсу» Рузвельта в США.
26. Державний устрій США Новітнього періоду.
27. Правова система США Новітнього періоду.
28. Утворення КНР та політика Мао Цзедуна.
29. Державний устрій Китаю Новітнього періоду.
30. Правова система Китаю Новітнього періоду.
31. Державний устрій та право Індії Новітнього періоду.
32. Загальні риси еволюції правової системи та судочинство в Новітній період

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів семестрової оцінки студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:



2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 та 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання у другому семестрі.

Отже, за даними таблиці студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

Таблиця 1

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Денна П семестр	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,6	7,7	8,8	10

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 семінарських занять за денною формою навчання у другому семестрі.

За результатами семінарських занять кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	II семестр 9 тем	Номер теми									Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	12
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	8									8
	Усього балів										20

2 Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Виникнення буржуазної держави Англія. Режим доступу: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/4802/
2. Держава та право Великої Британії (XVII – XVIII ст.) Режим доступу: https://arm.naiu.kiev.ua/books/history_state_law/nm/lec6.html
3. Лебедева І. Англія напередодні і під час буржуазної революції (1603–1660 рр.) / Вісник КНЛУ. Серія Історія, економіка, філософія. Випуск 23. 2018. С.193-218
Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Lebedieva_Iryna/Anhliia_naperedodni_i_pid_chas_burzhuznoi_revoliutsii_16031660_rr.pdf?
4. Розвиток держави та права у буржуазній Англії. Режим доступу: <http://mego.info/%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA-%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0-%D1%83-%D0%B1%D1%83%D1%80%D0%B6%D1%83%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D1%96%D0%B9-%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D1%97>
5. Причини і початок революції в Англії. Режим доступу: <https://warhistory.com.ua/prichini-pochatku-anglijskoi-burzhuznoi-revolucii/>
6. Стеценко Н. Правове регулювання конфіскації та продажу нерухомого майна деліквентів під час англійської буржуазної революції. / Матеріали ХХ Всеукраїнської наукової конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції» (Том № 1). 2019. С.144-146 Режим доступу: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17342/1/stetsenko_144-146.pdf
7. Гроян С. С. Білль про права 1689 // Велика українська енциклопедія. Режим доступу: https://vue.gov.ua/Білль_про_права_1689

Тема 2

1. Держава та право Франції (XVIII – XIX ст.) Режим доступу: https://arm.naiu.kiev.ua/books/history_state_law/nm/lec8.html
2. Зінченко О. Декларація прав людини і громадянина 1789 р. — предтеча правової і політичної культури сьогодення // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2013. № 3. С. 202–203. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2013_3_33
3. Матвєєва Т.О. Історія держави і права французької революції 1789-1794 років. / Порівняльно-аналітичне право. 2019. №1. С.42-45 Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/35721/1/%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%AF%20%D0%94%D0%95%D0%A0%D0%96%D0%90%D0%92%D0%98%20%D0%86%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%90.pdf>

4. Матвеева Т.О. Французька революція 1789-1794 років. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 1. С. 14-17. Режим доступу: http://lsej.org.Ua/1_2017/4.pdf
5. Новак-Каляева Л. Парадокси теорії та практики реалізації концепції прав людини: досвід Великої французької революції. Демократичне врядування. Львів, 2012. Вип. 10. Режим доступу: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik10/fail/Novak-Kaljajeva.pdf
6. Стеценко Н.С. Еволюція земельного законодавства під час буржуазної революції у Франції. / Порівняльно-аналітичне право. 2018. №4. С.43-48
Режим доступу: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16291/1/Stecenko_43-49.pdf
7. Токвіль де А. Давній порядок і Революція / пер. з фр. Г. Філіпчук. Київ: ЮНІВЕРС, 2000. 224 с. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/tocq/toq.htm>

Тема 3

1. Держава та право США (XVIII–XIX ст.) Режим доступу: <https://studies.in.ua/istorija-derzhavy-ta-prava-zarubizhnyh-krain/3996-derzhava-ta-pravo-ssha-xviiiix-st.html>
2. Віднянський С.В. Сполучені Штати Америки. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?termin=Spolucheni>
3. Війна за незалежність і утворення США. Режим доступу: <https://geomap.com.ua/uk-wh8/1212.html>
4. День незалежності США: історія, традиції та сучасність. Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2022/07/04/den-nezalezhnosti-ssha-istoriya-tradyciyi-ta-suchasnist/>
5. Джордж Вашингтон: до 285-річчя американського державного і політичного діяча, першого президента США. Режим доступу: <https://younglibzp.com.ua/dzhordzh-vashington-do-285-richchya-amerikanskogo-derzhavnogo-i-politichnogo-diyacha-pershogo-prezidenta-ssha/>
6. Калашников В. М., Малишко В. М. Формування інститутів держави і права в США ранньої доби (1607–1775 рр.): Монографія / В. М. Калашников, В. М. Малишко; за ред. і з передмовою І. Б. Усенка. К.: Логос, 2015. 406 с. Режим доступу: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/e7dd3958814a36cf53ae1dfca02dd43eFormuvannya-institutiv-derzh.-i-prava-v-SSHA.pdf>
7. Папенко Н., Папенко Є. Суспільство і держава в працях Томаса Пейна. / European Historical Studies. Наукове видання Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2018. No 10. С.187-199 DOI <http://doi.org/10.17721/2524-048X.2018.10.187-200>
8. Пейн Т. Права людини. Львів: Літопис, 2000. 283с. Режим доступу: <https://studfile.net/preview/7117260/page:36/>
9. Токвіль А. Про демократію в Америці: у двох томах; пер. с фр. Г. Філіпчука та М. Москаленка; передмова А. Жардена. К. : Видавничий дім «Всесвіт», 1999. 590 с. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/tocq/toc.htm>

Тема 4

1. Держава і право Німеччини Новітнього періоду. Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/671/22/>
2. Державний лад фашистської Німеччини (1933-1945) Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/59321/1/11.pdf>
3. Державний апарат Німеччини періоду гітлерівської диктатури. Режим доступу: <https://referat.ml-style.net/pravoznavtsvo/istoriya-derzhavnosti-ta-prava/kr-derzhavnij-aparat-nimechchini-periodu-gitlerivskoj-diktaturi-doc>
4. Країни нацистського блоку (ОСІ) в Другій світовій війні. Режим доступу: <https://encyclopedia.usmm.org/content/uk/article/axis-powers-in-world-war-ii>
5. Матвеев С.П. Злочинна економічна політика нацистської Німеччини на окупованій території України під час Другої світової війни. / ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО. Випуск № 10 / 2017. С.15-18. Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/3.pdf
6. Суспільний лад фашистської Німеччини. Режим доступу: https://wiki.cusu.edu.ua/index.php/%D0%A1%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BB%D0%B0%D0%B4_%D1%84%D0%B0%D1%88%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%9D%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8.
7. Територіально-політична експансія Третього Рейху. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%96%D1%8F_%D0%A2%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A0%D0%B5%D0%B9%D1%85%D1%83
8. Україна в стратегічних планах Німеччини. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrxx/r13.htm>
9. Харченко О.В. Система державного правління Веймарської республіки: політологічний аналіз. Режим доступу: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kharchenko_systema.pdf

Тема 5

1. Гобова Є. В. Поява і трансформація ідеї «тотальної вестернізації» Китаю. / Китаєзнавчі дослідження, 2021. №3, С.19-33. Режим доступу: <https://doi.org/10.51198/chinesest2022.03.019>
2. Гобова Є. В. Еволюція націоналістичних наративів у сучасному Китаї: від століття національного приниження до «кібернаціоналізму» / Китаєзнавчі дослідження: 2023. № 4 С.213-29. Режим доступу: <https://doi.org/10.51198/chinesest2023.04.013>
3. Гобова, Є. В. Китай у медіа-сфері Гонконгу та Тайваню. Китаєзнавчі

- дослідження, 2021. №1-2, С.5-17. Режим доступу: <https://chinese-studies.com.ua/index.php/journal/article/view/144>
4. Іванов О.В. Зовнішня політика і дипломатія Мао Цзедуна: історичний аспект (1945–1976 pp.) Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ivanov_Oleh/Zovnishnia_polityka_i_dyplomatiia_Ma_o_Tszeduna_istorychnyi_aspekt_19451976_rr.pdf
5. Китай в період реформ і відкритості : збірник наукових праць / За заг. ред. Н. Д. Городньої; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2021. 288 с. Режим доступу: <https://ivinas.gov.ua/images/978-966-02-9664-0.pdf>
6. «Чотири модернізації» Ден Сяопіна та їхні результати / Всесвітня історія, 18.09.2012. Режим доступу: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/31731/
7. Олійник О.М. Китайсько-японські відносини в контексті історичного розвитку. Проблеми всесвітньої історії: науковий журнал 2024. (3(27)). с. 177-198 Режим доступу: <http://doi.org/10.46869/2707-6776-2024-27>
8. Пойта Ю. Економічне зростання Китаю у сучасних умовах / Вокс Україна, 23.12.2017. Режим доступу: <https://voxukraine.org/ekonomichne-zrostannya-kitayu-v-suchasnih-umovah/>
9. Стеньгач Н.О. До проблеми гендерної рівності та правового статусу жінки в сучасній Китайській Народній Республіці. / International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy, 2(1) 2023, 13–23. <https://doi.org/10.46299/j.isjpp.20230201.02>
10. Стендіш Рейд. Китайський «Пояс і шлях» бореться з борговою кризою, що зростає. Радіо Свобода, 03.09.2022. Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/kytayskyu-royas-i-shlyakh-borhova-kryza/31972317.html>
11. Шпет Я., Фрацивір Ф., Донець О. Імператор Сі: як Китай прагне стати світовим лідером? Режим доступу: <https://svidomi.in.ua/page/imperator-si-ia-k-kytai-prahne-staty-svitovym-liderom>

Тема 6

1. Задорожна Г.В. Розвиток інституту глави держави в правовій системі Індії та України / Юридичний науковий електронний журнал. 2015. №1. С.16-19 Режим доступу: http://lsej.org.ua/1_2015/4.pdf
2. Індуське право у правовій системі сучасної Індії. Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/33/131/>
3. Моргунок О.М. Вплив Індійського Національного Конгресу на інституціоналізацію партійної системи Індії 1947–1989 pp./ Східний світ, 2022. №4 (117), С.106-118. <https://doi.org/10.15407/orientw2022.04.106>
4. Перші: «залізна леді» на ім'я Індіра. Режим доступу: <https://womo.ua/pershi-zalizna-ledi-na-im-ya-indira-2/>

5. Попас, А. В. Створення та діяльність Індійського Національного Конгресу 1885-1939 рр.. Одеса, 2019. 106 с. Режим доступу: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/27585>
6. Республіка Індія: потуга, що зростає. Перспективи розвитку українсько-індійських відносин : аналіт. доп. / [О. Александров, Н. Гавриленко, А. Гриценко, О. Давимука, М. Замікула, В. Орлик та ін.] ; наук. ред. М. Паламарчука. Київ : НІСД, 2022. 88 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2022.10>
7. Саміло Г.О. Особливості правової системи сучасної Індії. Режим доступу: <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/04e3f03b-6630-48ae-a61b-ec2acf11de75/content>
8. Стеньгач Н.О. Еволюція партійної системи Індії в Новітній час. International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy. 2024. №1. С. 27-35 doi: 10.46299/j.isjpp.20240301.04
9. Тихонова А. Індіра Ганді: краща за тисячу синів. Режим доступу: <https://50plus.com.ua/indira-gandi-krashha-za-tysyachu-syniv/>

Тема 7

1. Головка Л.В. Реформа кримінального процесу у Франції / Л.В. Головка // Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законо творчій та правозастосовній діяльності : матеріали міжнар. наук.практ. конф., 8–9 жовт. 2015 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Х. : Право, 2015. С.482-486 Режим доступу: https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2019/02/zbirnik_konf_2015.pdf
2. Конституція Французької Республіки (з передмовою Володимира Шаповала) / В.М. Шаповал К.: Москаленко О.М., 2018. 56 с. Режим доступу: https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/1525439702fr_const_new_a5-_web.pdf
3. Красницький І.В. Кримінальна відповідальність як інститут кримінального права Франції та України: порівняльний аналіз: Монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 232 с. Режим доступу: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/322/1/monograf_%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0.pdf
4. Кудін А.А. Правові системи України та Великобританії: порівняльний аналіз. / Юридичний науковий електронний журнал. № 9/2023. С.513-515 Режим доступу: DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-9/126>
5. Кулаковський П. М. Країни світу : державний устрій. Навчально-наочний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 164 с. Режим доступу: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8594/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83_%D0%B

D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B
E-
%D0%BD%D0%B0%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D
%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0
%B2%D0%B5%D0%B1.pdf

6. Основні тенденції в розвитку сучасної англійської права. Режим доступу: https://stud.com.ua/93749/pravo/pravo_velikobritaniyi
7. Решота В. Реформа адміністративної юстиції у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. / COPERNICUS. Political and Legal Studies Vol. 1, Issue 2 (June 2022): pp. 24–32. Режим доступу: DOI: 10.15804/CPLS.20222.02
8. Стеньгач Н.О. Післявоєнна відбудова Західної Європи і «план Маршалла» : уроки історії для України. / Збірник праць Всеукраїнської науково-практичної конференції «ХМЕЛЬНИЧЧИНА В УМОВАХ ВІЙНИ росії ПРОТИ УКРАЇНИ: РІК 2023», 2024 р. С.123-127 Режим доступу: <http://www.xktei.km.ua/naukova-diyalnist/naukovi-zahodi-vidannya-hktei/materiali-konferencij-hktei/materiali-vseukr-nauk-prakt-konf.htm>

Тема 8

1. Коваль І.М. Американський «неореалізм»: вступаючи у ХХІ століття. концепції і методи / Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Випуск 107. Частина I (у двох частинах). К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2012. С.5-12 Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/apmv/apmv_2012_107_01.pdf
2. Кравчук М.В. Правова система США. Наукове видання для студ. вищ. навч. зал. Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/575/1/book%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%A1%D0%A8%D0%90.PDF>
3. Погоріла Н.О. Проблеми та перспективи реалізації стратегії глобального лідерства США в сучасній системі міжнародних відносин. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Pohorila_Natalia/Problemy_ta_perspektyvy_realizatsii_stratehii_hlobalnoho_liderstva_SShA_v_suchasniy_systemi_mizhnaro.pdf?
4. Погорська І. Глобальне лідерство США в умовах сучасної міжнародно-системної трансформаційності / Сполучені Штати Америки у сучасному світі: політика, економіка, право, суспільство. Ч. 2: зб. матеріалів II міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15.05.2015) / упоряд. Калитчак Р. Г., Зазуляк З. М. Львів : Центр американських студій ФМВ ЛНУ ім. І. Франка, 2015. С.94-100 Режим доступу: <https://international.lnu.edu.ua/wp->

- content/uploads/2015/06/USA_in_modern_world_Lviv_15.05.15-Volume-II.pdf
5. Право США. 2013. Вип. 1-2 Режим доступу: <http://jnas.nbuiv.gov.ua/uk/issueUJRN-0000049521>
 6. Пронь С. Стиль управління президента Джона Кеннеді: бажані уроки для сучасної України. Режим доступу: <http://www.americanstudies.history.knu.ua/wp-content/uploads/2017/01/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%8C-%D0%A1..pdf>
 7. Стрембіцька Л. Аналіз досвіду соціальної відповідальності у США / Сполучені Штати Америки у сучасному світі: політика, економіка, право, суспільство. Ч. 2: зб. матеріалів II міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15.05.2015) / упоряд. Калитчак Р. Г., Зазуляк З. М. Львів : Центр американських студій ФМВ ЛНУ ім. І. Франка, 2015. С.367-371 Режим доступу: https://international.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/USA_in_modern_world_Lviv_15.05.15-Volume-II.pdf
 8. Стеньгач Н. О. Міжнародне право і сучасна зовнішня політика США. / Актуальні проблеми юридичної науки. Забезпечення правопорядку в Україні та світі: виклики сьогодення: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Двадцять треті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 18 жовтня 2024 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С.230-232 Режим доступу: https://univer.km.ua/sites/default/files/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%94%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D1%86%D1%8F%D1%82%D1%8C%20%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%96%20%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%96%20%D1%8E%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_0.pdf
 9. США і світ XXI століття : монографія / Пахомов Ю.М., Коваль І. М., Шергін С.О. та інші. К.: Центр вільної преси, 2013. 620 с. Режим доступу: https://elibrary.ivinas.gov.ua/404/1/The_Twilight_of_Imperial_Paradigm_in_the.pdf
 10. Фесенко М. Перспективи збереження лідерства США в постбіполярній міжнародній системі / American history and politics: academic journal. № 2.

К., 2016. Р. 31-37 Режим доступу:
http://uaas.org.ua/members_works/American%20History%20&%20Politics_2.pdf

11. Ціватий В. Зовнішня політика і дипломатія США ХХІ століття: інституціонально-кадровий і регіональний аспекти / American history and politics: academic journal. № 2. К., 2016. Р. 244-251 Режим доступу:
http://uaas.org.ua/members_works/American%20History%20&%20Politics_2.pdf
12. Яковенко Н., Піскорська Г. Пріоритети міжнароднополітичної діяльності США в стратегіях національної безпеки / American history and politics: academic journal. № 2. К., 2016. Р. 38-47 Режим доступу:
http://uaas.org.ua/members_works/American%20History%20&%20Politics_2.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://law.uqlc.ru/>
2. <http://textbooks.net.ua/content/view/4301/35/>
3. <http://www.zakroma.narod.ru/>
4. http://ukTexpQrt.gov.ua/ukr/z_info/ger/1128.html
5. <http://textbooks.net.ua/contcnt/view/3363/2Q/>
6. <http://www.wikipedia.org/>
7. <http://imperiya.net/england.htm/>
8. <http://ua-referat.com/КонституціяФРН1994р>
9. <http://zen.in.ua>
10. <http://pidruchniki.ws/18570314/tiirism/nimechchina>
11. <http://ukrkniga.org.ua>
12. <http://pravnyk.info/idpzk21.html>
13. <http://textbooks.net.ua>
14. http://ukrexpport.gov.ua/ukr/z_info/ger/1128.html
15. <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/671/21/>
16. <https://studfile.net/preview/9706857/page:11/>
17. <https://studies.in.ua/derzhavne-pravo-zarubizhnyh-krain/1470-lekcya-12-osnovi-konstitucynogo-prava-spoluchenih-shtatv-ameriki.htm>
18. <https://texty.org.ua/articles/107496/chomu-ssha-ye-vynyatkovoyu-i-velychnoyu-derzhavoyu-poyasnyuye-istoryk/>
19. https://studies.in.ua/vhist_shpor/140-vyna-za-nezalezhnst-u-pvnchny-amic-yiyi-osoblivost.html
20. <https://yandex.ru/video/preview/1504321049042736201>
21. <https://www.mindomo.com/ru/mind-maps/-1775-1783-85b4a43c4d1845c3818318234e891076>